

Warszawa, 24 marca 2017 r.

Szanowny Pan
Paweł Gruza
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

Na podstawie ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz wydanych na jej podstawie aktów wykonawczych, podatnicy mogą zdecydować o przekazaniu 1% należnego podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego (OPP). Zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów za rok 2015, z możliwości tej skorzystało 13,2 mln Polek i Polaków, co stanowiło 49% ogólnej liczby podatników. Dane wskazują, że z roku na rok liczba ta systematycznie rośnie.

Zgodnie z art. 45c ust. 5 ustawy o podatku dochodowym naczelnik właściwego urzędu skarbowego przekazuje OPP imię i nazwisko, adres oraz wysokość kwoty 1% podatku przekazanej na rzecz tejże organizacji. Warunkiem przekazania ww. danych jest wyrażenie zgody przez podatnika w zeznaniu podatkowym lub korekcie zeznania. Z kolei klauzulę zgody na przekazanie ww. danych zawiera wzór zeznania o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT-37), zawarty w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 26 listopada 2015 r. w sprawie określenia wzorów rocznego obliczenia podatku oraz zeznań podatkowych obowiązujących w zakresie podatku dochodowego od osób fizycznych. Dodatkowo podatnik może podać dodatkowe dane „ułatwiające kontakt z podatnikiem (telefon, e-mail)”.

Powyższe przepisy sprawiają poważne problemy interpretacyjne. OPP nie wiedzą, w jaki dokładnie sposób i do jakich celów mogą wykorzystać ww. dane podatników. Zgodnie z pismem Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych z dnia 27 sierpnia 2009 roku (syg. DOLiS-035-1293/09/31199) zgoda określona w formularzu PIT-37 dotyczy tylko i wyłącznie przekazania danych podatnika OPP. Klauzula ta jednak nie określa celów, dla których OPP mogą przetwarzać ww. dane. W przypadku bardzo restrykcyjnej wykładni przepisów wydawać się może, że OPP nie mogą nawet przesłać swoim darczyńcom podziękowań za przekazany 1% podatku. Interpretacja taka bardzo często stoi jednak w sprzeczności z wolą podatników, którzy zgadzają się na przekazanie swoich danych osobowych, a nawet podają dodatkowe informacje ułatwiające z nimi kontakt (jak numer telefonu czy adres e-mail).

Zasadny wydaje się pogląd, że OPP mogą przetwarzać ww. dane podatników na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 5 ustawy o ochronie danych osobowych, który mówi, że dopuszczalne jest

przetwarzanie danych osobowych, jeżeli jest to „niezbędne dla wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów danych albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której dane dotyczą”. R. Hauser interpretując pojęcie usprawiedliwiony celu, mówi o „przetwarzaniu danych osobowych w celu i za pomocą środków, co do których istnieje publiczne przyzwolenie na posługiwanie się nimi w życiu społecznym”¹. Inni autorzy wskazują, natomiast, że by uznać cel za uzasadniony, należy określić, czy jest on zgodny z prowadzoną działalnością i charakterem administratora danych oraz czy nie narusza on prawa, zasad współżycia społecznego lub dobrych obyczajów². Kryteria te wskazują, że w obecnym stanie prawnym przesłanka usprawiedliwionego celu może stanowić właściwą podstawę chociażby dla wysłania przez OPP podziękowań dla podatników, którzy przekazali jej 1% podatku. Jednak korzystając z tej przesłanki OPP tak naprawdę wskazują, że są niepewne co do legalności swoich własnych działań.

Na gruncie praktyki wiele OPP nawiązuje kontakt z podatnikami. Jednak oprócz podziękowań, podatnicy często są wpisywani bez ich zgody na listy biuletynowe lub otrzymują inną niechcianą korespondencję. Inne OPP, obawiając się konsekwencji prawnych, nie wykorzystują danych otrzymywanych od naczelników urzędów skarbowych.

Biorąc pod uwagę powyższe kontrowersje apelujemy do Ministerstwa Finansów o podjęcie działań mających na celu ujednolicenie interpretacji ww. przepisów oraz podjęcie ewentualnych prac legislacyjnych, których efektem mogłyby być wypracowanie rozwiązania niewzbudzającego wątpliwości. OPP powinny mieć jasne podstawy dla przetwarzania danych związanych z podziękowaniem oraz ewentualnymi działaniami komunikacyjnymi dotyczącymi kampanii informacyjnych związanych z 1%. Z kolei podatnicy muszą mieć pewność, że ich dane nie będą wykorzystywane do innych celów, na które nie wyrazili swojej zgody. W zakresie powyższych zagadnień zasadne jest podjęcie konsultacji z Generalnym Inspektorem Ochrony Danych Osobowych.

Naszym zdaniem klarowne uregulowanie podniesionego przez nas zagadnienia w sposób godzący prawa obywateli i potrzeby OPP, wpłynie pozytywnie na postrzeganie przez organizacje obowiązków wynikających z ochrony danych osobowych oraz zwiększy zaufanie obywateli do mechanizmu 1%.

W imieniu :

¹ R. Hauser, *Przetwarzanie danych osobowych: cel i środki*, „Rzeczpospolita”, 6 kwietnia 1999.

² J. Barta, R. Markiewicz, *Ochrona danych osobowych: komentarz*, Warszawa 2011, s. 411; D. Fleszer, *Zakres przetwarzania danych osobowych w działalności gospodarczej*, Warszawa 2008, s. 220 i nast.

Do wiadomości:

1. Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
2. Dyrektor Departamentu Ekonomii Społecznej i Pożytku Publicznego, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

